

Handläggare
Fabian Lind
Telefon: 0850815087

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2021-12-16

Promemoria om nya könstillhörighetslagar

Svar på remiss från kommunstyrelsen (KS 2021/1404)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ett utkast till lagrådsremiss om nya könstillhörighetslagar till stadsdelsnämnden. Bakgrunden är att det föreslås att två nya lagar, Lagen om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och Lagen om ändring av det kön som framgår av folkbokföringen, ska ersätta Lagen om fastställande av könstillhörighet i vissa fall (1972:119). Det föreslås även en del förändringar i andra lagar kopplat till detta. Syftet är att särskilja processen kring könstillhörighet avseende folkbokföringen från processen för kirurgiska ingrepp i könsorgan.

Förvaltningen har inte några särskilda synpunkter på föreslagna lagändringar men vill betona vikten av att beakta att barn och ungdomar befinner sig i en del av livet där de kan ändra åsikt och söka sin identitet på flera sätt.

Bakgrund

Ett utkast till lagrådsremiss om nya könstillhörighetslagar har tagits fram av Regeringskansliet och skickats ut på remiss, bland annat till ett antal kommuner. Kommunstyrelsen i Stockholms stad har i sin tur skickat det på remiss till stadsledningskontoret, socialnämnden samt Spånga-Tensta, Södermalms och Skarpnäcks stadsdelsnämnder. Remissvaret ska vara KF/KS kansli tillhanda senast 2022-01-25.

Ärendet

Det föreslås att två nya lagar, Lagen om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och Lagen om ändring av det kön som framgår av folkbokföringen, ska ersätta Lagen om fastställande av könstillhörighet i vissa fall (1972:119). Det föreslås även en del förändringar i andra lagar kopplat till detta. Tanken är att särskilja

processen kring könstillhörighet avseende folkbokföringen från processen för kirurgiska ingrepp i könsorganen. Det huvudsakliga målet med förslagen är att en ändring av det kön som framgår av folkbokföringen som huvudregel ska bygga på självbestämmande. Det föreslås att det inte ska krävas något tillstånd från Socialstyrelsen för att få genomgå vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen. Det föreslås även att den som har fyllt 12 år efter ansökan ska få ändra det kön som framgår av folkbokföringen. För den som är under 18 år görs ansökan av barnets vårdnadshavare. En ansökan för ett barn får inte göras utan barnets skriftliga samtycke.

Socialdepartementet tog 2018 fram promemoriorna Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen (Ds 2018:11) och Ändring av det kön som framgår av folkbokföringen (Ds 2018:17). Promemoriorna gick ut på remiss mellan april och juni 2018. Regeringen beslutade den 30 augusti 2018 om lagrådsremissen Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och ändring av det kön som framgår av folkbokföringen och inhämtade Lagrådets yttrande över lagförslagen. Lagrådet godkände inte den föreslagna förändringen, och hänvisade bland annat till den korta remisstiden och att vissa aspekter inte var tillräckligt utredda.

Socialstyrelsen redovisade dessutom 2020 i ett uppdrag från regeringen bedömningen att det är mer som talar emot än som talar för att möjliggöra aktuella kirurgiska ingrepp före 18 års ålder. I en kartläggning av barns behov av att kunna ändra det kön som framgår av folkbokföringen redovisade Socialstyrelsen också att det råder skilda meningar i frågan om behovet av åldersgräns för vissa kirurgiska ingrepp och socialnämndens roll vid ändring av det kön som framgår av folkbokföringen.

Mot bakgrund av Lagrådets yttrande och vad som redovisats i Socialstyrelsens uppdrag har ett utkast till lagrådsremiss tagits fram inom Regeringskansliet. I utkastet läggs det inte fram något förslag kopplat till barn i lagförslaget om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen. Inte heller läggs förslaget fram om att ett barn som har fyllt 15 år efter egen ansökan ska få det kön som framgår av folkbokföringen ändrat utan att vårdnadshavarna fått insyn i åtgärden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningarna för HR och kansli, individ- och familjestöd och förskola och fritid inom Skarpnäcks stadsdelsförvaltning. Ärendet har behandlats av förvaltningsgruppen och pensionärsrådet 2021-12-09.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen har inte några särskilda synpunkter på de föreslagna lagändringarna men vill betona vikten av att beakta att barn och ungdomar befinner sig i en del av livet där de kan ändra åsikt och söka sin identitet på flera olika sätt. Detta i sig gör att individen kan behöva vara återhållsam att ta beslut eller göra ingrepp som är svåra att återkalla. Frågan om att bekräfta ett barn i vad det ger uttryck för eller känner, behöver inte nödvändigtvis också bekräftas exempelvis genom ändring i folkbokföringen.

Barn behöver få speglas i vad de känner. De behöver utrymme att pröva sina tankar, känslor och idéer. I det fall en fråga som könstillhörigheten görs till exempelvis föremål för en juridisk prövning kan det upplevda motståndet som kan finnas i processen i sig vara en psykologiskt förstärkande faktor för en ungdom att stå fast i vad den känner just då eller påverka ungdomens upplevelse och situation. Därför vill förvaltningen betona att det kan finnas en risk med att detta sker för tidigt i åldrarna.

Maria Mathiasson Laxvik
Stadsdelsdirektör

Bilagor

1. Remissbrev
2. Missiv, promemoria om nya könstillhörighetslagar
3. Promemoria om nya könstillhörighetslagar

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Mathiasson Laxvik, Stadsdelsdirektör	2021-11-23